

25.02.2015

Kj/12

§ 64

Sj / Den av ledamoten Arja Karhuvaara väckta motionen om Hälsans stigar

HEL 2014-011021 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Arja Karhuvaara väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite (allekirjoitettu)
- 3 Aloitteen liite

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Arja Karhuvaara och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utreda möjligheten att märka ut Hälsans stigar i stadsrummet och i park- och strandområden. Mångsidiga motionsslingor som främjar motion och folkhälsa skulle kombinera kultur, sevärdheter, landskap och gångstigar till större helheter som finns angivna på kartan.

Stadsstyrelsen hänvisar till idrottsnämndens och social- och hälsovårdsnämndens utlåtanden och konstaterar att staden satsar på att främja hälsa och välbefinnande på många sätt. Ett av målen för stadens strategiprogram är att främja hälsa, välbefinnande och motion och att minska orörlighet. Ett viktigt mål i den av idrottsnämnden godkända idrottsstrategin är att öka motion som främjar hälsa och att minska orörlighet.

Idrottsverket upprätthåller friluftsleder och olika motionsslingor på sammanlagt ca 200 kilometer, och har strävat att beakta olika användargrupper i deras planering.

Evenemanget Citykävely som är riktat till seniorer har ordnats årligen sedan 2006 i samarbete mellan idrottsverket och social- och hälsovårdsväsendet. Det är fråga om ett gångevenemang med vilket man strävar att göra gångrutterna bekanta för allmänheten. Evenemanget syftar också till att få folk att röra på sig, tillbringa tid tillsammans och bekanta sig med nya människor. Samtidigt får man information om hälsotionens och gångens betydelse för att upprätthålla och förbättra funktionsförmågan. Evenemanget går ut på att en eller två rutter i olika längder planeras och märks ut i terrängen. Rutterna är tillgängliga också för dem som rör sig med hjälpmedel. Det kan finnas sevärdheter (byggnad, utsiktsplats, museum, natursevärdhet, minnesmärke, staty osv.) längs ruten. Under de senaste åren har evenemanget nått fram till 500–1 000 motionsintresserade seniorer.

Idrottsverket och social- och hälsovårdsväsendet har samarbetat i syfte att främja motion bland befolkningen också i bl.a. projektet för en tillgänglig motionsstig i Månsas. Idrottsverket arbetar för närvarande på en broschyr om tillgängliga friluftsmöjligheter i Helsingfors som kommer att omfatta information om Månsas motionsstig, Taavettiparken, Tali familjestig och naturstigen Bomärket. Broschyren tillverkas för att göra friluftslederna bekanta.

Idrottsverket samarbetar dessutom med flera folkhälso- och handikapporganisationer bland annat i att ordna gångevenemang, såsom Landskampspromenad som organiserades i samarbete med Reumaförbundet i Finland rf hösten 2014.

Det nyaste projektet för idrottsverket har varit att delta i arbetet på att utveckla hembygdscykelrutter. Rutterna presenterar olika stadsdelars historia och natur- och kultursevärdheter och gör de olika områdenas särdrag bekanta. På hembygdscykelrutterna kan man cykla ensam eller i grupp och samtidigt lära känna olika stadsdelar. Kartor har utarbetats för sammanlagt 29 rutter i hela staden. Cykelrutternas längder (10–30 km) anges på kartorna. De nyaste hembygdscykelrutterna är ruten nr 28 för de olympiska spelen i Helsingfors 1952 och ruten nr 29 som planerades särskilt för Centralparkens 100-årsjubileum och som också publicerades i form av en mobil kart- och spelapplikation.

Man hänvisar i motionen till Hälsans stig i Visby, som i många avseenden är jämförbar med evenemanget Citykävely och hembygdscykelrutterna i Helsingfors. Båda presenterar lokala sevärdheter och objekt som man kan bekanta sig med längs ruten.

25.02.2015

Kj/12

Också servicekartan för huvudstadsregionen kan utnyttjas i planeringen av gångrutter. På servicekartan kan användaren välja en passande tillgänglighetsprofil (till exempel rörelsehindrad eller hörselskadad) och på basis av profilen få anvisningar för hur man kommer till den önskade adressen eller friluftsleden. Det är också möjligt att anteckna olika rutter på servicekartan, och idrottsverket kommer också att öka antalet rutter i början av 2015.

Det är allmänt känt att deltagandet i motions- och kulturverksamhet har många positiva effekter för människans hälsa och välbefinnande. Staden erbjuder redan i nuläget mångsidiga motionsmöjligheter. Idrottsverket upprätthåller rutter som främjar helsingforsarnas hälsa och välbefinnande, och staden är med om många slags partnerskapsverksamhet i syfte att förbättra folkhälsan. Social- och hälsovårdsverkets verksamhet sporrar helsingforsarna att röra på sig och utnyttja stadens mångsidiga serviceutbud. I stadens seniorprogram har det lyfts fram att invånarna inte har så bra kännedom om stadens alla tjänster, vilket gäller även idrottstjänster. Inom de kommande åren ska staden koncentrera sig på bl.a. att öka kännedomen om de befintliga friluftslederna och de övriga idrottstjänsterna.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite (allekirjoitettu)
- 3 Aloitteen liite

Tiedoksi: Muutoksenhakukielto, valmistelu

Kaupunginkanslia

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.02.2015 § 140

HEL 2014-011021 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

25.02.2015

Kj/12

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Arja Karhuvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 13.11.2014 § 188

HEL 2014-011021 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi lausunnon valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. merkittyjen liikkumis-/ terveystieverkostojen toteuttamista koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin liikuntavirasto panostaa monin keinoin terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kaupungin strategiassa sekä liikuntalautakunnan hyväksymässä liikuntastrategiassa painotetaan liikkumisen edistämistä kaupungissa. Liikuntastrategian yksi keskeinen tavoite on terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentäminen.

Liikuntavirasto ylläpitää lähes 200 km ulkoilureittejä ja kuntoratoja. Virasto on pyrkinyt huomiomaan eri käyttäjäryhmiä reiteillä. Esimerkiksi Talin perhepolku on suunniteltu helppokäyttöiseksi reitiksi, jossa koko perhe voi liikkua yhdessä.

Ikääntyneille suunnattu Citykävely on järjestetty vuosittain vuodesta 2006 lähtien liikuntaviraston ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä. Kyseessä on kävelytapahtuma, jolla pyritään tekemään tunnetuksi alueen kävelyreittejä. Tapahtuman muina tavoitteina ovat lisäksi liikkuminen, mukava yhdessäolo ja uusiin ihmisiin tutustuminen. Samalla saa tietoa terveystoiminnan ja kävelyn merkityksestä toimintakyvyn ylläpitäjänä ja parantajana. Tapahtumassa alueelle suunnitellaan ja maastoon merkitään yksi reitti tai kaksi eripituista reittiä. Yksi helppo n. 0,5 km:n ja toinen haastavampi n. 3 km:n pituinen reitti. Reitit tulee suunnitella siten, että ne ovat esteettömiä liikkua myös apuvälineiden kanssa. Helpoilla reiteillä tulee välttää korkeuseroja. Haastavammilla reiteillä korkeuseroja voi olla, kunhan esteetön liikkuminen mahdollistuu. Reitit voivat kulkea alueen nähtävyyksien kautta (rakennusnähtävyys, näköalapaikka, museo, luontonähtävyys,

25.02.2015

Kj/12

muistomerkki, patsas tms.). Tapahtuma on tavoittanut viime vuosina 500–1000 ikääntynyttä liikkujaa.

Liikuntavirastossa työstetään parhaillaan esitettä, Esteettömästi ulkoilemaan Helsingissä. Esitteeseen kootaan Maunulan kuntopolun, Taavetinpuiston, Talin perhepolun ja Puumerkki luontopolun tiedot. Esite tehdään opinnäytetyönä yhteistyössä Rakennusviraston, Miina Sillanpään Säätiön, Haaga-Helian ja liikuntaviraston kesken. Esitteen tavoite on tehdä reittejä tunnetuksi.

Liikuntavirasto tekee yhteistyötä useiden vammais- ja kansanterveysjärjestöjen kanssa toteutettavissa kävelytapahtumissa, kuten syksyllä 2014 järjestetyssä Suomen Reumaliiton Walking Day – maaottelukävelyssä.

Uusin hanke, jonka kehittämistyöhön liikuntaviraston on osallistunut, on kotiseutupyöräreitit. Helsingin kotiseutupyöräilyreitit kannustavat omatoimiseen lähiliikuntaan. Reitit esittelevät eri kaupunginosien historiaa, luonto- ja kulttuurinähtävyyksiä sekä tekevät tutuksi kaupungin eri alueiden ominaispiirteitä. Kotiseutupyöräreiteillä voi tutustua Helsingin kaupunginosien eri kohteisiin pyöräillen joko yksin tai ryhmissä. Karttoja on laadittu koko Helsingin alueelta 29 kappaletta. Reittien pituudet (10 – 30 km) on merkitty karttoihin. Reittejä on mahdollista pyöräillä oman tahdin, kiinnostuksen ja kunnon mukaan. Samalla saa hyödyllistä arkiliikuntaa - jo 15 minuutin pyöräily edistää kuntoa ja terveyttä. Uusimpina syyskuussa 2014 julkaistuja reittejä ovat: Helsingin Olympialaiset 1952 kotiseutupyöräilyreitti (28) ja erityisesti Keskuspuiston 100-vuotisjuhla varten suunniteltu pyöräilyreitti nro 29, joka on myös julkaistu mobiilisti selaimella toimivana kartta- ja pelisovelluksena.

Konsultaatio Ruotsin Sydän- ja keuhkosairauksien keskusliittoon toi esille, että terveysreittien tavoitteena on ollut kehittää reittejä, joilla sydän- ja keuhkosairauksia potevat voivat turvallisesti liikkua.

Terveysreitti Visbyssä, johon aloitteessa viitataan, on monella tavalla verrattavissa Helsingin City-kävely tapahtumiin sekä kotiseutupyöräreitteihin. Molemmissa esitellään paikallisia nähtävyyksiä ja kohteita, joihin reitin varrella voi tutusta. Toisessa kuljetaan jalan ja toisessa pyöräillen.

Terveysreitit nähdään liikuntavirastossa myönteisenä asiana. Liikuntavirasto näkemyksen mukaan Helsingissä on jo vastaavanlaista kumppanuustoimintaa, jossa liikuntavirasto on jo mukana. Stadin ikäohjelmassa, jonka valmistelussa liikuntavirasto on ollut mukana, on noussut esiin, etteivät kaupungin palvelut kautta linjan ole kovin hyvin kuntalaisten tiedossa. Sama koskee myös liikuntapalveluja. Tulevina

25.02.2015

Kj/12

vuosina tulee keskittyä mm. olemassa olevien reittien ja muiden liikuntapalveluiden tunnetuksi tekemiseen.

Pääkaupunkiseudun palvelukarttaa on kehitetty vuoden 2014 ajan ja uusi palvelukartta korvaa vanhan palvelukartan alkuvuonna 2015. Palvelukartalta kävijä voi valita mm. itselleen sopivan esteettömyysprofiilin (esim. liikuntaesteinen ja kuulovammainen), jonka mukaan henkilö saa kartalta ohjeen, miten hän pääsee parhaiten toivomaansa paikkaan tai ulkoilemaan. Palvelukartalle on mahdollista merkitä erilaisia reittejä ja liikuntavirasto tulee lisäämään niitä vuoden 2014 ja 2015 alun aikana.

Käsittely

13.11.2014 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan lisäämällä loppuun seuraavanlaisen uuden kappaleen:

Pääkaupunkiseudun palvelukarttaa on kehitetty vuoden 2014 ajan ja uusi palvelukartta korvaa vanhan palvelukartan alkuvuonna 2015. Palvelukartalta kävijä voi valita mm. itselleen sopivan esteettömyysprofiilin (esim. liikuntaesteinen ja kuulovammainen), jonka mukaan henkilö saa kartalta ohjeen, miten hän pääsee parhaiten toivomaansa paikkaan tai ulkoilemaan. Palvelukartalle on mahdollista merkitä erilaisia reittejä ja liikuntavirasto tulee lisäämään niitä vuoden 2014 ja 2015 alun aikana.

Esittelijä

osastopäällikkö
Stefan Fröberg

Lisätiedot

Arja Eloranta, hallintosihteeri, puhelin: 310 87902
arja.eloranta(a)hel.fi
Stefan Fröberg, osastopäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.11.2014 § 378

HEL 2014-011021 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. merkittyjen liikkumisreittiverkostojen toteuttamista koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

25.02.2015

Kj/12

"Liikunta ja ulkoilu ovat tärkeitä terveyden, hyvinvoinnin ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämisessä. Helsingin strategiaohjelman yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä liikkumisen edistäminen ja liikkumattomuuden vähentäminen. Myös sosiaali- ja terveystieteiden strategiasuunnitelmaan sisältyy väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen periaate. Sosiaali- ja terveystieteiden toiminnassa kannustetaan helsinkiläisiä liikkumaan ja hyödyntämään kaupungin ylläpitämää monipuolista palvelutarjontaa.

Sosiaali- ja terveystoimen ja liikuntatoimen välillä on tehty yhteistyötä väestön liikkumisen edistämiseksi mm. Maunulan esteetön liikuntapolku-hankkeessa. Samoin lähiliikuntaolosuhteita on kehitetty hallintokuntien välisessä yhteistyössä. Parhaillaan valmistellaan sosiaali- ja terveystieteiden vetämänä poikkialtaista, yhteisvastuullista lihavuuden ehkäisy- ja hoidon toimenpideohjelmia. Hallintokunnat tuottavat omat ehdotuksensa ohjelman toimenpiteiksi.

Aloitteessa ehdotettiin osana liikkumisreitiverkostoa kulttuurin ja taiteiden kytkemistä liikkumisreiteille. Sosiaali- ja terveystoimi tekee yhteistyötä kulttuuritoimen kanssa. Sosiaali- ja terveystoimella ja kulttuuritoimella on yhteinen työntekijä vahvistamassa kulttuurin ja taiteen asemaa osana sosiaali- ja terveystieteiden palveluja. Kulttuurin yhdistäminen liikkumisreitiverkoston on mahdollista, mutta se edellyttää yhteistyön tehostamista hallintokuntien välillä. Järjestökumppanuudet nähdään arvokkaina sosiaali- ja terveystieteiden toiminnassa.

Sosiaali- ja terveystoimi toteaa, että aloite yhteisestä liikkumisreitiverkostosta on hyvä, mutta sosiaali- ja terveystieteiden toimialaan ei ensisijaisesti kuulu erilaisten liikuntapalvelujen kehittäminen, liikuntapaikkojen investoinnit ja liikkumisreitiverkoston ylläpitäminen. Liikkumisreitiverkoston kehittäminen liittyy myös kaavoitukseen ja kaupunkisuunnitteluun. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimi toteaa, että viraston budjettiin ei ole sisällytetty budjettivarausta tämän tyyppiseen toimintaan.

Mikäli Helsingin kaupungin liikkumisreiteistä vastuussa oleva taho päätyy kehittämään aloitteessa mainittuja liikkumisreittejä, voi sosiaali- ja terveystoimi antaa suunnitteluvaiheessa sisällöllistä oman alan asiantuntemusta yhteiseen kehittämistyöhön.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Liikunnalla ja kulttuuritoimintaan osallistumisella tiedetään olevan monenlaisia myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Helsingin kaupunki tarjoaa jo tällä hetkellä monipuoliset mahdollisuudet liikkumiseen ja valittavissa on monenlaisia vaihtoehtoja. Erilaiset

25.02.2015

Kj/12

liikkumisreittiverkostot edistävät helsinkiläisten terveyttä ja hyvinvointia."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi